

1. feladat**Összesen 20 pont**

Minden feladatnál a betűjel bekarikázásával jelölje meg az egyetlen helyes választ!

- I.** 1 nK°-ú a víz, amelynek 1 dm³-ében:
- A) 10 mg CaO van.
  - B) 1000 mg CaO van.
  - C) 5,6 mg CaO van.
  - D) 56 mg CaO van.
  - E) Egyik sem.
- II.** Hogyan lehet az alábbi reakciót a felső nyíl irányába eltolni?
- $$\text{N}_2(\text{g}) + 3 \text{H}_2(\text{g}) \rightleftharpoons 2 \text{NH}_3(\text{g}) \quad \text{exoterm}$$
- A) A hőmérséklet emelésével.
  - B) A nyomás csökkentésével.
  - C) Katalizátor alkalmazásával.
  - D) Ammónia elvezetésével.
  - E) Egyik módon sem.
- III.** A levegő komponenseinek elválasztása
- A) cseppfolyósítással történik.
  - B) abszorpcióval történik.
  - C) adszorpcióval történik.
  - D) cseppfolyósítással és desztillációval történik.
  - E) Egyik módon sem történik.
- IV.** Melyik állítás **nem igaz** az ammónia oxidációjára?
- A) Célja a NO előállítása.
  - B) Kontakt katalitikus eljárás.
  - C) 700–1000 °C-on játszódik le.
  - D) Pt-háló katalizátort alkalmaznak.
  - E) A kontaktidő 10 s körüli.
- V.** Melyik vegyületet használjuk kondenzáló szerként?
- A) Salétromsav.
  - B) Ecetsav.
  - C) Foszforsav.
  - D) Kénsav.
  - E) Egyiket sem.
- VI.** Melyik anyagot **nem** használják mosópor gyártásánál?
- A) Felületaktív anyag.
  - B) Szóda.
  - C) Trisó.
  - D) Vízüveg.
  - E) Mindegyiket használhatják.

VII. Melyik anyag **nem** terméke a higanykatódos kősó elektrolízisnek?

- A) NaOH
- B) Cl₂
- C) H₂
- D) Híg sólé.
- E) Mindegyik a terméke.

VIII. Melyik katalizátor használható hidrogénnel történő redukciónál?

- A) Platina.
- B) Vanádium-pentoxid.
- C) Vas(III)-klorid.
- D) Kénsav.
- E) Egyik sem.

IX. Melyik az a készülék, amelyben a bauxitot feltárják?

- A) Duplikátor.
- B) Moritz-Standaert feltáró kamra.
- C) Autokláv.
- D) Feltáró kád.
- E) Egyik sem.

X. Melyik gyógyszert állítják elő fermentálással?

- A) Kalmopirin.
- B) Aszpirin.
- C) Kodein.
- D) Morfin.
- E) Penicillin.

2. feladat

Összesen 5 pont

Az első oszlopban felsorolt műanyagokat betűjelük leírásával rendelje a megfelelő műanyag csoportokba!

A) Gumi		Poliaddíciós	.....
B) Poliészter		Polimerizációs	.....
C) Viszkóz		Kaucsukalapú	.....
D) Poliuretán		Polikondenzációs	.....
E) Poli(vinil-klorid)		Cellulózalapú	.....

3. feladat**Összesen 28 pont**

- A) Válassza ki a táblázat kitöltéséhez az alább felsorolt kiindulási anyagokhoz az alkalmazott eljárások illetve termékek közül az egymáshoz tartozókat! **Vigyázat!** A felsorolásban több olyan termék és folyamat (művelet) szerepel, amelyet nem lehet a táblázatba illeszteni!

Alkalmazott folyamat (művelet): kontakt katalitikus eljárás, elektrolízis, desztillálás, kemiszorpció, cseppfolyósítás, polikondenzálás, savas feltárás, halogénezés, pirolízis, polimerizáció, extrahálás.

Termékek: nátrium-hidroxid, bakelit, klór-benzol, morfin, gázolaj, hidrogén, péti-só, nitrogén, oxigén, klór-benzol, klór, szuperfoszfát, etilén, kén-trioxid, PVC, polietilén, polipropilén

Kiindulási anyag	Folyamat (művelet)	Termék
propilén		
kén-dioxid		
benzol		
fluorapatit		
benzin		
mákgubó		

- B) Válasszon ki a fenti táblázatból egy terméket és részletesen írja le a gyártás technológiáját! (reakcióegyenlet, paraméterek, technológiai lépések, berendezések)

4. feladat**Összesen 13 pont**

A következő állítások a **Bayer-féle timföldgyártás** technológiájára vonatkoznak.

Döntse el az alábbi állításokról, hogy igazak-e, vagy hamisak! Húzza alá a megfelelő választ!

A) A bauxit modulusa szabja meg, hogy Bayer-féle eljárással feldolgozható-e.	<i>igaz</i>	<i>hamis</i>
B) Az eljárás első folyamata savas feltárás.	<i>Igaz</i>	<i>hamis</i>
C) A feltárás légköri nyomáson történik.	<i>igaz</i>	<i>hamis</i>
D) A feltárás autoklávokban történik.	<i>igaz</i>	<i>hamis</i>
E) A feltárás szobahőmérsékleten történik.	<i>igaz</i>	<i>hamis</i>
F) A vörösiszap színét a vas-oxidok okozzák.	<i>igaz</i>	<i>hamis</i>
G) Az alumínátlúg elválasztása a vörösiszaptól vákuumdobszűrővel történik.	<i>igaz</i>	<i>hamis</i>
H) A vörösiszapot Dorr-készülékekben mossák.	<i>igaz</i>	<i>hamis</i>
I) A kikeverés vízzel történik.	<i>igaz</i>	<i>hamis</i>

- J)** A kikeverés célja a timföldhidrát kikristályosítása. *igaz hamis*
- K)** A kikeverőüzembe 90–95 °C-os alumínátlóg érkezik. *igaz hamis*
- L)** A timföldhidrátot vákuum-dobszűrőkön lúgmentesítik. *igaz hamis*
- M)** A kalcinálást forgó csökemencében 600 °C-on végzik. *igaz hamis*

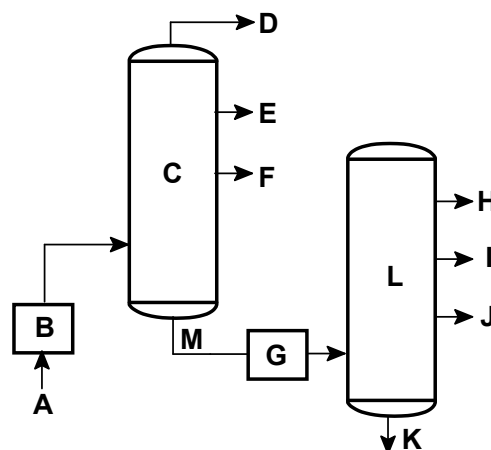
5. feladat

Összesen 10 pont

Az ábrán a kőolaj atmoszférikus és vákuum-desztillációval történő feldolgozásának egyszerűsített vázlata látható.

Az alábbi táblázatban lévő mondatok az ábrán látható készülékekre illetve anyagokra vonatkoznak.

Minden mondat mellé írja le a megfelelő elnevezést és rendelje hozzá az ábráról a megfelelő betűjelet! (Némelyik sorba több betűjel is írható!)

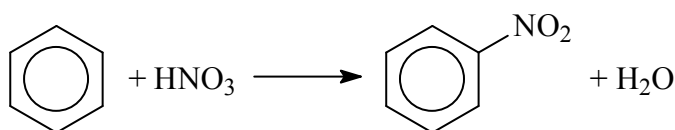
Mondat	Megnevezés	Betűjel
Ebben a készülékben a magasabb forráspontú komponenseket csökkentett nyomáson választják szét.		
Ez a legalacsonyabb forráspontú lepárlási frakció.		
Ezt a terméket az iparban fűtésre használják, vagy csökkentett nyomáson újra desztillálják.		
Ezekből készítik a gépi alkatrészek súrlódásának csökkentésére használt anyagokat.		
A desztillálандó anyagok felfűtése ebben történik.		
Ezt a frakciót háztartási tüzelőolajként is hasznosítják.		
Ebben a készülékben történik a kőolaj atmoszférikus desztillációja.		
C ₁₀₋₁₃ szénhidrogének elegye, amelyet ma átalakítás után repülőgép-üzemanyagnak használnak.		
Ezt a terméket útburkolásra, szigetelésre használják.		
Ez a kiindulási anyag.		

6. feladat**Összesen 10 pont**

Az alábbi feladatban két szerves vegyipari termék előállítása szerepel. Az alattuk felsoroltak vonatkozhatnak csak az egyikre, mindkettőre, vagy egyikre sem. A helyes betűjelet írja a kijelölt helyre!

- R** klórbenzol előállítása
S nitrobenzol előállítása
T mindkettő
V egyik sem

1. Egyensúlyi reakció. ....
2. Endoterm folyamat. ....
3. Melléktermék keletkezik. ....
4. Kétféle sav szükséges hozzá. ....
5. Az anilingyártás alapanyaga. ....
6. Vasforgács van a reaktorban. ....
7. A termék elválasztására ülepítést alkalmaznak. ....
8. A reagensből a számítottnál kevesebbet használnak. ....
9. A reakcióidő órás nagyságrendű. ....
10. A reaktorban nagy teljesítményű keverő van. ....

7. feladat**Összesen 14 pont**

Számítsa ki 1000 kg nitro-benzol előállításához

- A)** a szükséges benzol mennyiségét kg-ban, ha a kitermelés 91%-os;
- B)** az elméletileg szükséges salétromsav tömegét kg-ban;
- C)** az elméletileg szükséges, 55 tömegszázalékos salétromsav tömegét kg-ban;
- D)** az elméletileg szükséges 55 tömegszázalékos salétromsav térfogatát dm^3 -ben;
- E)** a szükséges 55 tömegszázalékos salétromsav térfogatát dm^3 -ben, ha 3% felesleget alkalmaznak!

Az 55 tömegszázalékos salétromsav sűrűsége: 1340 kg/m^3

$M(\text{benzol}) = 78 \text{ g/mol}$, $M(\text{nitro-benzol}) = 123 \text{ g/mol}$, $M(\text{salétromsav}) = 63 \text{ g/mol}$